

Krzysztof Franciszek Symela

Edukacja dla zrównoważonego rozwoju

Współcześnie zrównoważony rozwój oznacza harmonijny postęp, w którym innowacje technologiczne wspierają cele ekologiczne i społeczne. Dążenie do równowagi między tymi sferami pomoże budować trwałe i równomierne warunki rozwoju, jednocześnie chroniąc środowisko naturalne i poprawiając jakość życia społeczeństwa dziś i w przyszłości. Dlatego tak ważna jest edukacja całościowa na rzecz zrównoważonego rozwoju, który jest rozwojem dla przyszłości, powiązany z Europejskim Zielonym Ładem (ang. *European Green Deal* – EGD). Zgodnie z EGD „Zrównoważony rozwój oznacza nadawanie nadrzędnego znaczenia potrzebom wszystkich form życia i planety poprzez zapewnianie, aby działalność człowieka nie przekraczała ograniczeń planety”¹.

EGD jest odpowiedzią na coraz szybciej postępujące zmiany klimatyczne i degradację środowiska. Zakłada on m.in., że „...aby czerpać korzyści z transformacji ekologicznej konieczne są proaktywne zmiany kwalifikacji i ich podnoszenie. Proponowany Europejski Fundusz Społeczny+ będzie odgrywał ważną rolę we wspieraniu europejskich pracowników w nabywaniu umiejętności, których potrzebują, by skutecznie przenieść się z sektorów upadających do sektorów rozwijających się oraz by przystosować się do nowych procesów...”.

Komisja Europejska wyznaczyła uczenie się na rzecz zrównoważenia środowiskowego jako kwestię priorytetową na najbliższe lata. Opracowała również dokument „GreenComp – Europejskie ramy kompetencji w zakresie zrównoważonego

¹ Komunikat Komisji Europejskiej (2019). Europejski Zielony Ład. COM(2019) 640 final. Bruksela, dnia 11.12.2019.

rozwoju”², mający na celu zintegrowanie zrównoważonego rozwoju ze wszystkimi sferami życia. Kluczowym celem jest uwzględnienie kwestii ekologicznych i społecznych w edukacji oraz dostosowanie rynku pracy do nowych realiów.

Na użytek GreenComp przyjęto definicję: „Kompetencje w zakresie zrównoważonego rozwoju wzmacniają pozycję osób uczących się, aby swoją postawą uosabiały wartości zrównoważonego rozwoju i rozumiały złożone systemy, by podejmować działania służące odtwarzaniu lub utrzymywaniu zdrowych ekosystemów i zwiększaniu sprawiedliwości lub domagać się takich działań, tworząc tym samym wizje zrównoważonej przyszłości”.

Intencją GreenComp jest włączanie koncepcji zrównoważonego rozwoju do programów nauczania na wszystkich poziomach edukacji oraz wspieranie edukatorów i osoby uczące się w zakresie kształtowania kompetencji zrównoważonego rozwoju. Ekologia, etyka biznesu czy technologie przyjazne dla środowiska stają się kluczowym elementem edukacji ogólnej i zawodowej.

Jednym z kluczowych tematów przewodnich w pierwszym tomie „Edukacji Ustawicznej Dorosłych” w roku 2024 jest problematyka edukacji dla zrównoważonego rozwoju. Z tego obszaru polecam artykuły E. Przybylskiej *Koncepcja zrównoważonego rozwoju w kształceniu ustawicznym i edukacji zawodowej w Niemczech* oraz M. Ślusarczyka, T. Kupidury *Droga do transformacji instytucji edukacyjnych poprzez całościowe podejście do zrównoważonego rozwoju*.

Ważnym głosem w aspekcie toczącej się wojny jest artykuł T. Konrad, V. Volkogon, H. Nogi, A. Gajewskiej, G. Godawy *Stan i perspektywy edukacji i nauki w Ukrainie w strategicznym partnerstwie z krajami UE w kontekście transformacji cyfrowej*, w którym dokonano analizy obecnego stanu i perspektyw cyfrowej transformacji edukacji i nauki na Ukrainie w ramach strategicznego partnerstwa z Unią Europejską.

O korzyściach i barierach wynikających z zagranicznej mobilności zawodowej dowiemy się z analiz opisanych w artykule K. Białożyt-Wielonek, K. Gurby *Organizacja i zarządzanie mobilnością zagraniczną w perspektywie międzynarodowej*.

Interesujące aspekty poznawcze, wynikające z przeprowadzonych badań, znajdziemy w artykułach P. Kota, B. Rożnowskiego *Dynamika zmian w przekonaniu o własnej skuteczności podczas pierwszej tranzycji szkoła–praca – badanie o charakterze powtarzanego pomiaru wykonane na absolwentach uczelni* oraz A. Franczyk, A. Rajchel *Postawy studentów wobec edukacji zdalnej – doniesienie z badań*.

W rozdziale informacyjnym uwagę czytelników kierujemy na zapowiedzi wydarzeń konferencyjnych, które będą miały miejsce w bieżącym roku.

² Komisja Europejska (2022). GreenComp. Europejskie Ramy kompetencji w zakresie zrównoważonego rozwoju. Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2022. ISSN 1831-9424, doi:10.2760/182235.

Z wielkim smutkiem i żalem przyjęliśmy wiadomość, że 29 stycznia 2024 roku zmarł **prof. dr hab. Andrzej Bogaj**, pedagog specjalizujący się w badaniach z zakresu metodologii nauk humanistycznych, pedagogiki ogólnej, polityki oświatowej, teorii organizacji szkolnictwa oraz nauczyciel akademicki związany na swojej drodze zawodowej z Uniwersytetem Jana Kochanowskiego w Kielcach i Instytutem Badań Edukacyjnych w Warszawie. Był wieloletnim członkiem Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. Śmierć Profesora to wielka strata dla polskiej nauki i pedagogiki.

Rodzinie Zmarłego, Przyjaciołom oraz Współpracownikom składamy wyrazy serdecznego współczucia w imieniu Redakcji „Edukacji Ustawicznej Dorosłych”, z którą Profesor współpracował jako wieloletni członek Rady Programowej.

Education for sustainable development

Sustainable development is a balanced process, in which the role of technological advancements is to provide support for economic and social goals. Achieving balance between those spheres can result in lasting and steady conditions for development, while simultaneously protecting the natural environment and improving societal quality of life, both now and in the future. For this reason, lifelong education for sustainable development, which is a future-oriented type of development associated with the European Green Deal – EGD, is so important. According to EGD, “Sustainability means prioritising the needs of all life forms and of the planet by ensuring that human activity does not exceed planetary boundaries.”

The European Commission has designated learning for environmental sustainability as a priority issue for the coming years. It has also published “GreenComp – The European sustainability competence framework,” in order to integrate sustainable development with all aspects of life. The key objective is to include ecological and social issues in education and adjusting the job market to the new reality.

GreenComp’s intent is to incorporate the principles of sustainable development into curricula at all levels of education, while supporting educators and learners in developing sustainability competencies. Ecology, business ethics, or environmentally friendly technologies are becoming the key elements of general and professional education.

In 2024, one of the pivotal themes in the first volume of the “Journal of Continuing Education” are the issues of education for sustainable development. When addressing this issue it is important to mention the works of E. Przybylska “The concept of sustainable development in lifelong learning and vocational education in Germany” and T. Kupidura “A path for transforming the educational institutions through a holistic approach to sustainable development.”

An important perspective, in the context of the ongoing war, is provided by the article "State and prospects of education and science of Ukraine in strategic partnership with EU countries in the context of digital transformation" by T. Konrad, V. Volkogon, H. Noga, A. Gajewska, G. Godawa, in which the current state and prospects of digitally transforming the education and science of Ukraine in strategic partnership with EU countries are analysed.

Learning about the advantages and barriers stemming from international labour mobility is possible due to analyses outlined in the article "Organization and management of foreign mobility in an international perspective" by K. Białożyty-Wielonek, K. Gurba.

Interesting cognitive aspects arising from the research conducted can be found in articles "Dynamics of changes in self-efficacy during the first school-to-work transition – longitudinal studies on graduates" by P. Kot, B. Rożnowski and "Students' attitudes toward remote education – a research report" by A. Franczyk, A. Rajchel.

We would like to direct the attention of our readers towards conference announcements for this year, which are present within the information section of the journal.